

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta, 1 fl. 80 kr. za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 15 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 17. decembra 1862.

Razdelimo si občinske pašnike ali gmajne!

Iz Goriškega 1. dec. — Da po Ipavskem in dolanjem Krasu je spomladi nesrečna slana sadje skor uničila in grojzdje prezlo ukrčila, in da je v zgornji Ipavi in v Brdih unikraj Soče strašna toča rovstala, in da je v nekterih krajih dežja zlo manjkalo, znano je zadosti. Vendar v obče se ne sme slaba letina imenovati, ker modri Gospod nad nami je tako naredil, da kodar je bila slana posmodila, je bilo več žita, koder pa je suša bolj pritislila, je več vina. Da je letos ipavsko vino dobro, ni treba umnim možem praviti. Prodaja se še zmiraj med 7 in 9 gold. vedro.

Jako visoka vinska cena v novejši dôbi naše ljudstvo močno hrabri, da čedalje bolj trte množi; to je prav, da se svet boljša. Marsikje je pred malo leti še zaničevana puščava bila, kjer zdaj zali vinograd stoji. Al — ker je tu v Primorji zemljišče tako drobno razkosano*), da mnogi nimajo več kaj boljšati, je pač zadnji čas, občne zemljišča (gmajne) razdeliti. Da! slehernega ljudoljuba mora srce boleti, ako vidi, kako se marsikje za čevelj zemlje kavsajo, tepeje in pravdajo, med tem, ko toliko tisoč oralov (tavžent johov) občinske zemlje v nemar puščajo. Res žalostna resnica je, da le prevelik razloček je med lastnino in srenjskimi zemljišči, naj je hrib ali plan!

Dragi moj! kadar greš od Ajdovščine doli proti Gorici, se ti koj prikaže obširna planjava, na koji se nekoliko krav pase; zovejo jo „trnje“. Na vprašanje ondi stoječega človeka: „kaj je tu?“ dobiš vale odgovor: „gmajna kriška in ajdovska je“. In ko dalje greš, se na polnočno stran ozeraje, vidiš široko in visoko goro pustega Čavna. Na vprašanje, boš tudi tu odgovor dobil... ška... in... ška gmajna je. Tudi kadar memo šempaske vasí na široko polje prideš, se ti bo zdelo, da tista ravnina ljudém premalo koristi. In na vprašanje; „kaj je to? ali čigavo je to?“ dobiš odgovor: „Tu je zmešana štrana; nekteri imajo pravico pasti in drugi kositi.“ In tako naprej.

Kamorkoli se ozremo, povsod vidimo občinsko zemljo revno puščavo, naj je hrib ali plan, vse je le v žalostnem stanju.

Toraj prisrčni ljudoljubi! tudi v tem ni prezreti besede prvaka naših pesnikov:

„Gani se komur je mar zahvale prihodnjega vnuka.“

Predragi domoljubi! kterim je mar za množenje in ohranjenje ljudstva, — kteri tako težko vidite prepuste ravnine in planine, in še težej gole hribe in višine, pomozite vsak po svoji moči k razdelitvi, in še mi bomo lepši svet vidili in obilniši sad zemlje uživali.

Vrtovinska občina (komun) je en kos kake 45 oralov velike puščave, menovane „na pihacih“, razdelila; kjer se pred malo leti ni moglo 5 krav prerediti, ondi zdaj nad 2000 centov krompirja in obilo repe, ajde itd. na leto pri-

*) Tu v Primorji je mnogo takih posestnikov, da po manj ko tri orale zemlje imajo. Pis.

delajo, in čez 5 let bojo ravno ondi zamogli do 400 veder vina pridelati. Kak razloček!!

Da bi se gori omenjene in druge ravnine razdelile. pa pametno obdelovale, koliko krompirja, repe, turšice itd. bi se več pridelalo? — In tudi naše gorovje in hribovje bi poprej, kakor marsikdo misli, potrebno obleko dobilo, ktera bi nam in našim naslednikom jako koristila.

In za boljšanje Krasa — vsi sveti, uki in družbe malo hasnejo. Le razdeljenje je gotovo sredstvo, da se pojzdi in zboljša Kras.

Marsikdo bi utegnil reči: „E, sedanje ljudstvo ni več tako zamazano; če bi res veliko bolj prav bilo, bi gotovo vse na razdeljenje vpilo.“ Odgovorim na to, da res je ljudstvo vedno pametnejše, al neka puhla sebičnost starokopitne stranke občekoristno razdeljenje še zmiraj zadržuje.

V mnogih soseskah — razun nekterih premožniših — vse ljudstvo razdelitve želi, ter če bi prav napeli, je zmaga gotova; toda oče župan in dva starašina se razdelitvi uperajo, — ker obilno živine imajo, pa ker so skoraj polovici sosesčanov botri, in ker ubožnejše večkrat v dnino jemljejo, si vsi v škodo vseh ne upajo ziniti. Nekoliko drugih ubožnejših se pa iz enakih uzrokov trem zbornikom zameriti boji itd. Al predragi! če se bomo eden družega preveč bali, bomo vsi v lastno škodo nazaj stali. Toraj, kakor marsikod, tudi tu srčnost veljá!

Nekteri Krašovci menda zastran ovčje reje razdelitev občnih zemljiš zadržujejo, rekoč: „kje bomo pa volno za oblačila jemali?“ Meni se zdí, da ko bote gmajne razdelili, bote še ovce redili. Če bi pa tudi ne — kaj to? Le govedine da bi več dobro redili. Poznam kmetovavce na Ipavskem, kterih očetje so ovce redili, zdaj jih pa sini nimajo, pa vendar boljše živijo in mraza menj trpijo kakor njih očetje in predočetje. Krašovci, ki tako blizo bogatega Trsta stanujete, kjer se tako lahko mleko in maslo prodaja, le več krav dobro redite, in lahko bote shajali.

Toraj ker v občnih zemljiščih res mnogo zakladov (šacov) zakopanih leží, vse predrage domoljube in sosebno čč. gg. deželne zbornike kar lepo prosimo, si razdelitev občnih zemljišč jako h srcu vzeti. Uzroki, s kterimi neki kratkoumni sebičneži razdeljenje overajo, so tako trohleni, da jih kladvo naše dôbe lahko razbije. Le pogum!

V....c.

Pogled v Ravno goro. Začetek goveje kuge ondi. *)

Od Kolpe 9. dec. — I. — Naj povem čitateljem „Novic“ kar vem, kot bližnji sosed, od goveje kuge na Ravni gori. Ravna gora je trg na stari karolinski cesti, ki pelje iz Karlovca v hrvaško primorje. Prebivavci Ravne gore, kakor tudi mnogo drugih prekopolnih vasí, so večidel sami Krajnci iz idriske okolice, od Trate in od Železnikov, ktere je, če se ne motim, cesarica Marija Terezija na Hrvaško preselila. Hrvati te naše Krajnce in druge

*) Hvala posebna za to naznanilo!

Vred.